

ТРИМЕСЕЧЕН ДОКЛАД
БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ ЗА РЕКРЕАЦИЯ И ТУРИЗЪМ

(Наименование на организацията)
за периода от 01.07.2025 г. до 30.09.2025 г.

Извършени нестопански дейности:

РАЗДЕЛ I

**ОРГАНИЗИРАНЕ И ПРОВЕЖДАНЕ НА РЕКРЕАЦИОННИ ПЪТУВАНИЯ В
СТРАНАТА И ЧУЖБИНА С ЦЕЛ РЕКРЕАЦИЯ И СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ
НА ЧЛЕНОВЕТЕ НА БАРТ**

1. Членове на БАРТ с трайни увреждания посетиха България Ленд, Правец и Чекотинския манастир

На 2 август 2025 г. Българската асоциация за рекреация и туризъм (БАРТ) организира едномедно пътуване за свои членове с трайни увреждания, посветено на българската история, култура и духовност.

Рано сутринта групата 41 лица с трайни увреждания отпътува от София към първата спирка – България Ленд. Най-новият културно-исторически парк в страната впечатли участниците със своите изумително реалистични макети на 54 знакови забележителности от всички краища на България, разположени на площ от 14 декара край езерото. Част от експонатите бяха придружени от звукови и интерактивни ефекти, а свободното време позволи на посетителите да се потопят в атмосферата и да разгледат парка в детайли.

Следваща спирка бе град Правец, където участниците имаха възможност за разходка в центъра, обяд и снимки. Желаетелите посетиха Къщата-музей на Тодор Живков, църквата „Св. Теодор Тирон“ и възрожденското училище, запознавайки се с богатото културно наследство на региона.

На връщане към София групата посети Чекотинския манастир, за който легендите разказват, че е изграден от пастир, сънувал Свети Архангел Михаил. Мястото впечатли с тишината, духовната си атмосфера и красивото си разположение.

2. Посещение на XIII Национален събор на българското народно творчество в Копривщица и Тракийския храм в Старосел

На 10 август 2025 г. Българската асоциация за рекреация и туризъм (БАРТ) организира специално пътуване за свои членове с трайни увреждания, посветено на българските традиции, история и култура.

Сутринта групата от 30 членове с трайни увреждания потегли от София, по живописния маршрут през Пирдоп и Златица, към възрожденска Копривщица. Там участниците се включиха в програмата на XIII Национален събор на българското народно творчество – най-значимото събитие в страната, посветено на автентичния фолклор, вписано през 2016 г. в Регистъра на добрите практики на ЮНЕСКО.

В местността „Войводенец“ гостите имаха възможност да наблюдават изяви на хиляди изпълнители – певци, танцьори, музиканти, обредни групи и занаятчии от всички краища на България. Те се насладиха на пъстрите занаятчийски щандове, опитаха традиционни ястия и усетиха неповторимия дух на празника.

След обяд пътуването продължи към с. Старосел, където групата посети най-големия тракийски царски култов комплекс у нас, датиращ от V–IV в. пр.н.е. и открит от археолога Георги Китов. Краткият пешеходен преход до храма подари на участниците красива панорамна гледка и среща с мистиката на древните траки.

Заклучителната спирка бе винарна „Старосел“, където участниците разгледаха дегустационната зала в стил тракийски храм, а желаещите опитаха подбрани вина, произведени от собствени лозови масиви.

3. Пътуване до Троянския манастир, Орешак, Троян и Черни Осъм – ден на духовност и традиции за членовете на БАРТ

На 15 август 2025 г., по повод големия християнски празник Успение Богородично, 17 членове на Българската асоциация за рекреация и туризъм (БАРТ) – хора с трайни увреждания, се включиха в еднодневно пътуване, посветено на вярата, духовността и българските традиции.

Първата спирка беше село Орешак, където участниците посетиха Националния музей на народните художествени занаяти и приложните изкуства. Там те се потопиха в богатството на българската култура, разглеждайки експозиции от керамика, дърворезба, иконопис, народни носии и тъкани, изработени от майстори от различни краища на страната.

След това групата посети Троянския манастир, третия по големина в България и един от най-почитаните православни центрове. Манастирът впечатли участниците със своите уникални дърворезби и великолепни стенописи, дело на големия български зограф Захари Зограф.

Особено вълнуващо за поклонниците беше докосването до чудотворната икона на Св. Богородица Троеручица, към която вярващите се обръщат с молитви за изцеление и подкрепа.

Следобед групата посети село Черни Осъм, където разгледа Природонаучния музей – един от най-богатите в България по видово разнообразие. Посетителите имаха възможност да се запознаят с животинския свят на Стара планина – от редки видове птици и бозайници до характерните за региона растения.

Пътуването завърши в град Троян, където участниците се насладиха на приятна разходка, съчетана с вкусна местна кухня и гостоприемство.

Денят беше изпълнен с духовно удовлетворение, нови впечатления и приятелска атмосфера. За много от участниците това бе пътуване, което обогати не само сетивата, но и душата.

4. Пътуване до Кръстова гора и Бачковски манастир – духовен ден за членовете на БАРТ

На 17 август 2025 г. 24 членове на Българската асоциация за рекреация и туризъм (БАРТ) – хора с трайни увреждания, взеха участие в вдъхновяващо поклонническо пътуване до едни от най-светите места в Родопите – Кръстова гора и Бачковския манастир.

Сред красотата и тишината на Средните Родопи, участниците усетиха силата на вярата

и хармонията на природата. Манастирът „Св. Троица“ – Кръстова гора, известен още като Кръстов връх, е разположен на 1545 м надморска височина и е заобиколен от гъсти букови гори. Оттук се открива величествена панорама – безкрайно море от ридове и върхове, които създават усещане за духовен покой и възвишение.

Поклонниците имаха възможност да се помолят, да запалят свещ и да се докоснат до свящото място, за което се вярва, че съхранява частица от Христовия кръст. За мнозина това беше момент на благодарност, надежда и вътрешно обновление.

След посещението на Кръстова гора, групата се отправи към Бачковския манастир, основан през XI век. Манастирът, втори по големина и значимост в България, пази богата духовна история и културно наследство. Членовете на БАРТ се поклониха пред чудотворната икона на Света Богородица, която според вярващите дарява изцеление и мир.

Пътуването беше изпълнено с топли емоции, духовно вдъхновение и взаимна подкрепа. За участниците то се превърна не просто в екскурзия, а в истинско поклонение на вярата и човешкия дух.

5. Вдъхновяващо пътуване до Ресилевския манастир, водопад Горица, Паничище и Сапарева баня

На 23.08.2025 г. група хора от 14 лица с трайни увреждания – членове на Българската асоциация за рекреация и туризъм (БАРТ) – взеха участие в прекрасно еднодневно пътуване, организирано с цел социална интеграция, достъпен туризъм и духовно обогатяване.

Първата спирка от маршрута бе Ресилевският манастир „Покров Богородичен“, сгушен в северозападното подножие на Рила планина. Там участниците се докоснаха до уникалната духовна история на манастира, чиито корени водят началото си от началото на XX век.

Посетителите разгледаха красивия храм, посветен на Покрова на Божията майка, и се запознаха с историята на подвижницата Елена и дарителите, сред които и цар Борис III. Особен интерес предизвикаха ценните икони от Зографския манастир и мощите на светци, съхранявани в манастирския храм.

След това пътуването продължи към водопад Горица (Овчарченски водопад) – едно от най-живописните места в северното подножие на Рила. Групата се наслади на гледката към 39-метровия водопад, чиито бистри води се спускат по стръмни скали, обградени от гъста зеленина. Мнозина от участниците споделиха, че мястото излъчва особена енергия и спокойствие, а легендата за красивата девойка Горица направи преживяването още по-вълнуващо.

След кратка почивка и снимки сред природата, програмата продължи към Паничище – уютен планински курорт в сърцето на Рила. Там участниците посетиха Посетителския информационен център на Национален парк „Рила“, където научиха интересни факти за природното богатство и биоразнообразието на региона. След това имаха време за кратка разходка и обяд в планинската свежест.

Финалната спирка бе Сапарева баня – древното селище Германея, известно със своите горещи минерални извори. Членовете на БАРТ с интерес разгледаха централната част на града и впечатляващия гейзер-фонтан с температура 103°C – единствен по рода си в континентална Европа. Някои от тях дори успяха да се насладят на кратка почивка в близкия парк, потопени в звука на бълбукащата топла вода и планинския въздух.

Денят премина в атмосфера на приятелство, добро настроение и взаимна подкрепа. Организацията на пътуването бе съобразена изцяло с потребностите на хората с

увреждания – с удобен транспорт, достъпни маршрути и грижа за всеки участник.

Това пътуване за пореден път доказва, че туризмът може да бъде достъпен за всички, а преживяването – не просто придвижване, а средство за споделяне, духовно извисяване и човешка близост.

РАЗДЕЛ II

ОЦЕНКА НА ДОСТЪПНИ ТУРИСТИЧЕСКИ ОБЕКТИ

1. България Ленд – Правец – Чекотински манастир

Дата на оценка: 20 юли 2025 г.

Цел: Предварителна проверка на достъпността за участници с трайни увреждания преди пътуването, организирано от БАРТ на 2 август 2025 г.

България Ленд (културно-исторически парк край езерото в с. Опицвет)

Оценка за достъпност: Средна. Алеите в парка са широки и частично павирани, което улеснява придвижването. Има изградени рампи и равни участъци, но на места настилната е чакълеста и неравна.

Оценка за трудност: Лека до средна. Подходящо за хора с минимални двигателни затруднения; за посетители в инвалидни колички е препоръчителен придружител.

Инфраструктура: Достъпни санитарни помещения, паркинг с обозначени места за хора с увреждания, няколко пейки за отдих.

Особености: Част от експозициите са с интерактивни елементи на открито, без пречки за достъп.

Препоръки: Поставяне на допълнителни твърди настилки на местата с чакъл и осигуряване на сянка за хора с ограничена подвижност през летния сезон.

Град Правец

Оценка за достъпност: Средна към висока. Централният площад и парковата зона са равни и достъпни, с удобни пътеки и пейки.

Оценка за трудност: Лека. Подходящо за хора с ограничена подвижност, включително потребители на проходилки и инвалидни колички.

Инфраструктура: Добре поддържани пешеходни алеи, достъп до заведения и магазини. Паркингът пред Къщата-музей на Тодор Живков е асфалтиран, но входът на музея има две стъпала без рампа.

Забележителности: Къща-музей „Тодор Живков“, църква „Св. Теодор Тирон“, възрожденско училище.

Препоръки: Изграждане на временна подвижна рампа при входа на музея и поставяне на допълнителни информационни табели с по-едър шрифт за хора с намалено зрение.

Чекотински манастир „Св. Архангел Михаил“

Оценка за достъпност: Средна към ниска. Пътят до манастира е тесен и на места с наклон. Манастирският двор е частично достъпен, но входът към храма включва

няколко стъпала без рампа.

Оценка за трудност: Средна. Подходящо за хора, които могат да се придвижват самостоятелно с помощ или с придружител.

Инфраструктура: Паркингът е близо до входа, но настилка е неравна. Има пейки и сенчести места за почивка.

Особености: Теренът е планински, с каменни алеи. Атмосферата е тиха и благоприятна за духовен отдих.

Препоръки: При бъдещи посещения – предварително уведомяване на манастирското братство за нужди от съдействие при достъп; поставяне на преносима рампа би подобрило възможността за достъп до храма.

Обща оценка за маршрута:

Средна достъпност, лека до средна трудност.

Пътуването е подходящо за хора с минимални двигателни затруднения и придружители. Не се препоръчва за лица с тежки физически увреждания без специализирана помощ.

Заключение:

Маршрутът България Ленд – Правец – Чекотински манастир съчетава достъпна културна, историческа и духовна среда с възможност за пълноценно преживяване от страна на хора с увреждания. След леки подобрения (премахване на отделни бариери и осигуряване на подвижни рампи), маршрутът може да бъде оценен като достъпен туристически продукт на БАРТ.

2. Копривщица и Тракийският храм в Старосел

Дата на оценка: 27 юли 2025 г.

Цел: Оценка на достъпността на туристическите и културни обекти преди организираното пътуване за членове на БАРТ с трайни увреждания.

Град Копривщица

Оценка за достъпност: Средна. Улиците в централната част са сравнително равни, но част от възрожденските къщи и музейни обекти са разположени на наклонен терен и са достъпни само пеша. Калдъръмената настилка на места затруднява придвижването с инвалидна количка или проходилка.

Оценка за трудност: Средна. Подходящо за участници с лека степен на двигателни затруднения. За хора в инвалидни колички е необходим придружител.

Инфраструктура: В града има достъпни заведения и обществени тоалетни, но част от културните обекти са със стъпала при входа.

Забележителности: Къщите-музеи на Любен Каравелов, Тодор Каблешков и Димчо Дебелянов, мост „Първата пушка“, площад „20 април“.

Препоръки: Подготовка на временни подвижни рампи при най-посещаваните музеи и предоставяне на информационни материали в аудио формат за хора с нарушено зрение.

Местност „Войводенец“ – Национален събор на българското народно творчество

Оценка за достъпност: Средна към ниска. Теренът е открит и тревист, с леки

неравности и наклони. Част от зоните около сцените са утъпкани и позволяват придвижване, но липсват твърди настилки.

Оценка за трудност: Средна. Необходим е придружител при движение по терена, особено в зони с наклон или висока тревна покривка.

Инфраструктура: Осигурени са шатри за сянка, места за сядане и временни санитарни съоръжения. Паркингът е на около 200 метра от основната сцена и е достъпен с помощ.

Особености: Събитието предлага пъстра и шумна атмосфера с голям поток от посетители, което изисква добра организация на групите с увреждания.

Препоръки: Изграждане на временна настилка от дървени пътеки в основните пешеходни зони и осигуряване на обозначено място за хора с увреждания близо до сцената.

Тракийски храм и археологически комплекс в с. Старосел

Оценка за достъпност: Средна. Достъпът до комплекса се осъществява по асфалтов път, но последните 200 метра включват каменист участък и наклон.

Оценка за трудност: Средна към висока. Подходящо за участници, които могат да изминат кратък преход с помощ или придружител. За хора с инвалидни колички достъпът до самия храм е ограничен.

Инфраструктура: На място има информационни табели, пейки и сенчести места за отдих.

Забележителности: Царският култов комплекс от V–IV в. пр.н.е., храмът-мавзолей и прилежащите археологически структури.

Препоръки: Препоръчително е използване на транспорт до горния паркинг, осигуряване на допълнителен персонал за съдействие при придвижване и разширяване на зоните с твърда настилка около входа.

Винарна „Старосел“

Оценка за достъпност: Висока. Винарната разполага с асфалтиран достъп, рампи и просторни вътрешни помещения.

Оценка за трудност: Лека. Подходяща за хора с ограничена подвижност и за инвалидни колички.

Инфраструктура: Достъпна дегустационна зала, санитарни помещения и ресторант. Има възможност за паркиране в близост до входа.

Препоръки: Поставяне на допълнителна маркировка и обозначения за достъпния вход.

Обща оценка за маршрута:

Средна достъпност, средна трудност.

Маршрутът предлага богато културно съдържание и подходящи условия за участие на хора с различна степен на двигателни затруднения. При добра организация и предварително съдействие от местните власти и домакини, пътуването е напълно осъществимо в рамките на достъпен туризъм.

Заклучение:

Посещението на Копривщица и Старосел е отличен пример за съчетаване на традиции, култура и история в достъпен формат. С минимални подобрения в теренната инфраструктура и осигуряване на помощни средства, маршрутът може да бъде класифициран от БАРТ като достъпен културно-познавателен маршрут за хора с увреждания.

3. Троянски манастир – Орешак – Троян – Черни Осъм

Дата на оценка: 1 август 2025 г.

Цел: Оценка на достъпността на обектите преди организираното поклонническо и културно пътуване за членове на БАРТ с трайни увреждания.

Село Орешак – Национален музей на народните художествени занаяти и приложните изкуства

Оценка за достъпност: Висока. Музеят е благоустроен, с рампа и асансьор за достъп между етажите. Входът е равен и лесно проходим за инвалидни колички.

Оценка за трудност: Лека. Обектът е подходящ за хора с ограничена подвижност, без нужда от придружител.

Инфраструктура: Просторни зали, достъпни санитарни помещения, обозначени пътеки и информационни табели с ясен шрифт.

Забележителности: Постоянни експозиции с керамика, дърворезба, иконопис, народно облекло и тъкани.

Препоръки: Добавяне на места за сядане във всяка зала за посетители с физическа умора.

Троянски манастир „Успение Богородично“

Оценка за достъпност: Средна. Основният двор на манастира е достъпен и равен, но входът към главната църква има няколко стъпала без рампа.

Оценка за трудност: Средна. Подходящо за хора с минимални двигателни затруднения, придружавани от асистент.

Инфраструктура: Манастирът предлага удобен паркинг в близост до входа, достъпни пейки и сенчести места за отдих.

Забележителности: Главен храм с уникални дърворезби и стенописи от Захари Зограф, чудотворната икона на Св. Богородица Троеручица, манастирска костница.

Препоръки: Монтиране на преносима рампа към входа на храма и обозначаване на достъпната тоалетна.

Село Черни Осъм – Природонаучен музей

Оценка за достъпност: Средна. Дворът и първият етаж на музея са достъпни, но горните нива се достигат по стълби, без асансьор.

Оценка за трудност: Средна към висока. Необходимо е съдействие за придвижване в част от експозициите.

Инфраструктура: Има достъпни пътеки, обозначения и паркинг в близост. Настилката е твърда и подходяща за придвижване с количка.

Забележителности: Експозиции на животински видове от Стара планина, интерактивни витрини и диорами.

Препоръки: Добавяне на видеотур или 3D представяне на горните нива за хора с ограничен достъп.

Град Троян

Оценка за достъпност: Висока. Централната градска зона е благоустроена и равна, с достъпни тротоари и пейки.

Оценка за трудност: Лека. Подходящо за хора с различна степен на двигателни затруднения.

Инфраструктура: Обозначени пешеходни пътеки, достъп до заведения и магазини, както и свободни паркинг места.

Забележителности: Централен площад, художествени галерии, старият мост и местни занаятчийски ателиета.

Препоръки: Обозначаване на достъпните маршрути в туристическата карта на града.

Обща оценка за маршрута:

Средна към висока достъпност, лека до средна трудност.

Маршрутът е подходящ за хора с леки двигателни ограничения и за потребители на инвалидни колички при наличие на придружител. Обектите предлагат комбинация от духовен, културен и образователен туризъм, съобразен с принципите на достъпност.

Заклучение:

Пътуването до Троянския манастир, Орешак, Троян и Черни Осъм демонстрира възможностите за хармонично съчетаване на културно и поклонническо преживяване в достъпна среда. С малки подобрения – основно свързани с изграждане на рампи и осигуряване на видеоматериали за труднодостъпни експозиции – маршрутът може да бъде включен в каталога на БАРТ като препоръчан достъпен културно-духовен тур.

4. Кръстова гора – Бачковски манастир

Дата на оценка: 3 август 2025 г.

Цел: Предварителна оценка на достъпността на поклонническите обекти преди организираното пътуване за членове на БАРТ с трайни увреждания.

Манастир „Св. Троица“ – Кръстова гора (Кръстов връх)

Оценка за достъпност: Средна към ниска. До манастира се достига по асфалтов път с няколко остри завоя и наклонени участъци. Паркингът е разположен близо до входа, но последните метри включват неравен каменист терен. Достъпът до главния храм е възможен пеша или с помощ при изкачването на няколко стъпала.

Оценка за трудност: Средна. Подходящо за хора с минимални двигателни затруднения, придружени от асистент. Не се препоръчва за лица с тежки физически увреждания.

Инфраструктура: Манастирският двор е поддържан, с пейки и сенчести места.

Санитарните помещения са достъпни, но пътеката до тях е с лек наклон.

Особености: Местността се намира на 1545 м надморска височина, което изисква адаптация при чувствителни към надморско налягане участници. Панорамните гледки и духовната атмосфера компенсират по-трудния терен.

Препоръки: Препоръчва се предварителна координация с манастирското братство за съдействие при достъпа и осигуряване на мобилна рампа при входа на храма.

Бачковски манастир „Успение Богородично“

Оценка за достъпност: Средна към висока. Външният двор, алеите и част от манастирския комплекс са достъпни. Главният храм „Св. Богородица“ има три стъпала при входа, но до тях може да се достигне с помощ.

Оценка за трудност: Лека до средна. Подходящо за хора с ограничена подвижност и за инвалидни колички с придружител.

Инфраструктура: Просторен вътрешен двор, обозначени алеи, достъпна тоалетна, зони за почивка и пейки. Паркингът е на 100 м от входа, с възможност за спиране на микробус за хора с увреждания непосредствено до портата.

Забележителности: Главният храм с чудотворната икона на Св. Богородица Елеуса (Бачковската), костницата и манастирските стенописи.

Препоръки: Осигуряване на придружител при входа към църквата, както и обозначаване на достъпните маршрути в рамките на манастирския комплекс.

Панорамна площадка „Кръстът“ (при Кръстова гора)

Оценка за достъпност: Ниска. Пътеката до панорамната площадка е стръмна, с каменист терен и не е подходяща за инвалидни колички.

Оценка за трудност: Висока. Препоръчва се достъп само за участници без сериозни двигателни увреждания.

Инфраструктура: Липсват парапети по част от маршрута, но има места за кратка почивка.

Препоръки: За хора с увреждания се препоръчва разглеждане на площадката от долната зона на манастирския комплекс или осигуряване на транспорт до близка наблюдателна точка.

Обща оценка за маршрута:

Средна достъпност, средна трудност.

Поклонническият маршрут е подходящ за хора с леки двигателни ограничения и за потребители на инвалидни колички при наличие на придружител. Основните предизвикателства произтичат от естествения планински терен и историческата архитектура на обектите.

Заклучение:

Посещението на Кръстова гора и Бачковския манастир предлага силно духовно изживяване в съчетание с природна красота. След минимални подобрения в инфраструктурата – като временни рампи и по-добра сигнализация – маршрутът може да бъде утвърден като достъпен поклоннически път в програмата на БАРТ за духовен

туризъм.

5. Ресиловски манастир – водопад Горица – Паничище – Сапарева баня

Дата на оценка: 9 август 2025 г.

Цел: Оценка на достъпността на обектите преди организираното пътуване за членове на БАРТ с трайни увреждания.

Ресиловски манастир „Покров Богородичен“

Оценка за достъпност: Средна към висока. Манастирът се намира в равнинна част на Рила, с удобен асфалтов достъп и паркинг непосредствено до входа. Дворът е равен и настлан с каменни плочи, позволяващи лесно придвижване.

Оценка за трудност: Лека. Подходящо за хора с ограничена подвижност и инвалидни колички. Входът към храма включва две ниски стъпала, които могат да се преодолеят с помощ.

Инфраструктура: Има пейки и сенчести места за почивка, достъпни санитарни помещения и чешма.

Забележителности: Храмът „Покров Богородичен“, иконите от Зографския манастир и манастирският двор, известен с изключителното си спокойствие.

Препоръки: Монтиране на малка рампа към входа на храма и поставяне на табели с информация на по-голям шрифт за хора с намалено зрение.

Водопад Горица (Овчарченски водопад)

Оценка за достъпност: Ниска към средна. Пътеката до водопада започва с равен участък, достъпен за повечето посетители, но последните 200–300 метра са стръмни, с каменист терен и стъпала без парапети.

Оценка за трудност: Средна към висока. Подходящо за хора, които могат да извървят кратък преход с помощ или придружител. Не се препоръчва за инвалидни колички.

Инфраструктура: Пейки и площадка за отдых в началото на маршрута; липсват санитарни помещения.

Особености: Живописен терен с висока влажност, което може да направи настилната хлъзгава.

Препоръки: Създаване на достъпна наблюдателна точка с изглед към водопада от началото на маршрута за хора с увреждания.

Паничище – курортна зона в Рила планина

Оценка за достъпност: Средна. Основните пътища и централната зона са асфалтирани, но някои туристически пътеки и заведения са на наклонен терен.

Оценка за трудност: Лека към средна. Подходящо за хора с минимални двигателни ограничения при наличие на придружител.

Инфраструктура: Добър достъп до ресторанти, Посетителски информационен център на Национален парк „Рила“ и пейки за отдых.

Забележителности: Посетителски център с достъпна експозиция за природното богатство на Рила, възможност за кратки панорамни разходки.

Препоръки: Обозначаване на достъпните маршрути и подобряване на настилките около паркинга и центъра.

Сапарева баня – град и гейзер-фонтан

Оценка за достъпност: Висока. Централната зона на града и площадът с гейзера са равни, с удобен достъп и обозначени алеи.

Оценка за трудност: Лека. Подходящо за хора с ограничена подвижност и инвалидни колички без нужда от асистент.

Инфраструктура: Достъпни алеи, пейки, санитарни помещения, достъпни заведения и минерални бани с рампи.

Забележителности: Гейзер-фонтанът (103°C), парковата зона и централният площад с минерални чешми.

Препоръки: Добавяне на информационни табели с кратки текстове на брайл и QR кодове за хора с нарушено зрение.

Обща оценка за маршрута:

Средна достъпност, лека към средна трудност.

Маршрутът е балансиран – комбинира духовен, природен и рекреационен туризъм. С изключение на водопада Горица, всички обекти предлагат достъпни условия за хора с ограничена мобилност.

Заклучение:

Пътуването до Ресилевския манастир, водопад Горица, Паничище и Сапарева баня е пример за достъпен и социално ангажиран туризъм, съчетаващ духовност, природа и активна почивка. С дребни подобрения в инфраструктурата, маршрутът може да бъде сертифициран от БАРТ като достъпен природно-поклоннически тур за хора с увреждания.

РАЗДЕЛ III ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

През третото тримесечие на 2025 г. Българската асоциация за рекреация и туризъм (БАРТ) продължи развитието на своите дейности по линия на информационната прозрачност, дигиталната публичност и популяризирането на достъпния туризъм.

Дейностите, стартирали в предходния отчетен период, се разшириха и надградиха, с цел да се гарантира по-широка информираност и активно обществено присъствие на организацията.

1. Продължаващо развитие на интернет страницата на БАРТ

В периода юли–септември 2025 г. беше продължена работата по актуализацията и подобряването на интернет страницата на БАРТ.

Целта е да се осигури по-добра комуникация с членовете, партньорите и широката общественост, както и да се поддържа актуална информация за всички инициативи,

пътувания и програми.

През отчетния период:

бяха публикувани новини за петте реализирани рекреационни пътувания и резултатите от оценките на достъпността;

беше разширена секцията „Достъпен туризъм“, включваща информация за адаптирани маршрути и препоръки за хора с увреждания;

беше въведена нова функционалност за онлайн записване и обратна връзка от участниците.

Резултат: отчетен е ръст на посещаемостта с 22% спрямо предходното тримесечие и повишен интерес към новите инициативи на асоциацията.

2. Развитие на онлайн платформата за достъпна среда

Дейността по поддържане и развитие на онлайн платформата за достъпна среда, стартираше в началото на годината, продължи устойчиво през тримесечието.

Беше извършено разширяване на базата данни с нови туристически обекти, оценени по критерии за достъпност, включително маршрути от августовските пътувания на БАРТ.

Актуализирани и добавени са:

нови описания на 16 туристически обекта, проверени на място от експертния екип на БАРТ;

интерактивна карта, визуализираща достъпни маршрути в различни региони на страната;

пътеводител в електронен формат, достъпен и за мобилни устройства, който обобщава информацията за достъпни културни и природни дестинации.

Платформата се превърна в надежден източник на информация за достъпния туризъм в България, както за хората с увреждания, така и за туроператори, общини и институции.

Дейностите по информация и публичност през третото тримесечие се отличават с прогресивно развитие и устойчивост спрямо предходните етапи.

БАРТ продължава да затвърждава своята роля като активен и разпознаваем глас в областта на достъпния и социално отговорен туризъм, като насърчава принципите на отвореност, прозрачност и приобщаване.

„Колкото по-достъпна е информацията, толкова по-достъпен е и светът.“

Постигнати резултати:

РАЗДЕЛ I

ОРГАНИЗИРАНЕ И ПРОВЕЖДАНЕ НА РЕКРЕАЦИОННИ ПЪТУВАНИЯ В СТРАНАТА И ЧУЖБИНА С ЦЕЛ РЕКРЕАЦИЯ И СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ НА ЧЛЕНОВЕТЕ НА БАРТ

1. Общ преглед на дейността

През третото тримесечие на 2025 г. БАРТ организира и проведе **пет рекреационни пътувания** в различни райони на България. Дейностите са насочени към **подобряване на социалната активност, психо-емоционалното състояние и интеграцията на хора с трайни увреждания**, членове на организацията.

В пътуванията участваха общо **126 души с трайни увреждания**. Всички програми бяха реализирани с осигурен достъпен транспорт, адаптиран маршрут и доброволчески придружители.

2. Проведени пътувания

1. България Ленд – Правец – Чекотински манастир (02.08.2025)

- Участници: 41 лица с трайни увреждания
- Основен акцент: културно-историческо и духовно обогатяване
- Резултат: успешно проведено пътуване, висока степен на удовлетвореност

2. XIII Национален събор в Копривщица и Тракийският храм в Старосел (10.08.2025)

- Участници: 30 души
- Основен акцент: съхранение на традиции и автентичен фолклор
- Резултат: активно участие в национално събитие, насърчаване на културното наследство

3. Троянски манастир – Орешак – Троян – Черни Осъм (15.08.2025)

- Участници: 17 души
- Основен акцент: поклоннически и културен туризъм
- Резултат: успешно осигурен достъп до манастира и музеите; отчетена пълна безопасност

4. Кръстова гора – Бачковски манастир (17.08.2025)

- Участници: 24 души
- Основен акцент: духовно изживяване и социална подкрепа
- Резултат: пътуването се отличи с висока степен на сплотеност и положителни отзиви

5. Ресиловски манастир – водопад Горица – Паничище – Сапарева баня (23.08.2025)

- Участници: 14 души
- Основен акцент: рекреация, природа и достъпен туризъм
- Резултат: осигурена безопасност и комфорт, положително въздействие

върху участниците

3. Постигнати резултати

- **Общо проведени пътувания:** 5
- **Общ брой участници:** 126
- **Обхванати дестинации:** 17 туристически обекта (манастири, музеи, природни и културни забележителности)
- **Оценени маршрути:** всички маршрути предварително проверени за достъпност
- **Социално въздействие:** подобро психо-емоционално състояние, социализация и приобщаване на хора с увреждания
- **Обратна връзка:** 100% положителни впечатления от участниците

4. Изводи

1. Реализираните пътувания допринесоха за **повишаване на социалната активност** на хората с трайни увреждания.
2. Всички мероприятия преминаха **без инциденти и с пълна координация** между екипа на БАРТ, водачите и местните домакини.
3. Наблюдава се **значителен интерес към нови маршрути**, съчетаващи духовен и природен туризъм.
4. **Достъпността на маршрутите** е осигурена чрез адаптирани спирки, рампи, помощен персонал и съобразен темп на движение.

5. Социално и организационно въздействие

- Повишено участие на хора с увреждания в групови дейности и пътувания.
- Създадени нови партньорства с манастири, музеи и туристически центрове.
- Подобро взаимодействие с общините и културните институции за съвместни инициативи.
- Развитие на експертния капацитет на БАРТ по организация на **достъпни и безопасни пътувания**.

6. Заключение

През отчетния период БАРТ успешно изпълни заложените цели в **Раздел I**. Организацията затвърди позицията си като **национален лидер в социалния и рекреационен туризъм**, насочен към хора с трайни увреждания.

Дейностите доказаха, че **достъпният туризъм не е привилегия, а право**, и че чрез правилна организация, партньорство и грижа е възможно всеки човек – независимо от здравословното си състояние – да участва пълноценно в обществен и културен живот.

„Рекреацията създава равенство, а пътуването – достойнство.“

Таблица 1. Ключови показатели и постигнати резултати за периода 01.07.2025 – 30.09.2025 г.

№	Показател	Описание / съдържание	Целева стойност	Постигнат резултат	Степен на изпълнение
1	Брой проведени рекреационни пътувания	Организираните групови пътувания с участието на членове на БАРТ с трайни увреждания	≥ 4	5 пътувания	✓ 125%
2	Общ брой участници	Хора с трайни увреждания, включени в дейностите през тримесечието	≥ 100	126 участници	✓ 126%
3	Брой посетени туристически обекти	Манастири, музеи, природни забележителности и културни комплекси	≥ 10	17 обекта	✓ 170%
4	Средна оценка за достъпност на маршрутите	На база теренните оценки и обратната връзка от участниците	Средна	Средна към висока	✓ Покрито
5	Средна оценка за трудност	Степен на физическо натоварване и достъп до обектите	Средна	Лека до средна	✓ Покрито
6	Ниво на удовлетвореност на участниците	Обратна връзка чрез анкети и интервюта	$\geq 80\%$ положителни	100% положителни	✓ Покрито
7	Брой оценени маршрути за достъпност	Предварително обследвани и оценени от екипа на БАРТ	≥ 4	5 маршрута	✓ 125%
8	Нови партньорства и институционални контакти	Манастири, музеи, общини, туристически центрове	≥ 3	5 нови партньорства	✓ 166%
9	Общи социални ползи	Повишена активност, подобро психоемоционално състояние, социализация	Качествен показател	Висока степен на социално включване	✓ Потвърдено

РЕЗДЕЛ II

Оценка на достъпността на туристическите обекти – юли - август 2025 г.

Период на извършване: 20 юли – 9 август 2025 г.

Извършена от: Екип на Българската асоциация за рекреация и туризъм (БАРТ)

Цел: Осигуряване на безопасни, достъпни и равнопоставени условия за участие на хора с трайни увреждания в организирани туристически пътувания в страната.

1. Обхват на оценените обекти

През месеците юли и август 2025 г. екип на БАРТ извърши предварителна теренна оценка на достъпността на **16 туристически обекта** в рамките на следните маршрути:

1. **България Ленд – Правец – Чекотински манастир**
2. **Копривщица и Тракийският храм в Старосел**
3. **Троянски манастир – Орешак – Троян – Черни Осъм**
4. **Кръстова гора – Бачковски манастир**
5. **Ресиловски манастир – водопад Горица – Паничище – Сапарева баня**

Обектите включват **манастири, музеи, природни забележителности, културни комплекси, исторически центрове и паркови зони**, което позволи извършване на комплексна оценка по различни типове туристически среда.

2. Общи резултати от оценките

Категория обекти	Средна оценка за достъпност	Средна оценка за трудност	Препоръчителен достъп
Културно-исторически обекти (музеи, паркове, комплекси)	Средна към висока	Лека	Подходящо за хора с ограничена подвижност, включително с инвалидни колички
Поклоннически и религиозни обекти (манастири, храмове)	Средна	Средна	Необходим придружител; частичен достъп до вътрешни части на храмовете
Природни обекти (водопади, планински маршрути, паркове)	Средна към ниска	Средна към висока	Подходящо за хора с минимални двигателни затруднения; не се препоръчва за инвалидни колички без помощ
Градски и курортни зони	Висока	Лека	Пълна достъпност, благоустроена инфраструктура

3. Основни изводи

1. **Над 75% от обектите са достъпни или частично достъпни** за хора с ограничена подвижност.
2. **Всички маршрути** могат да бъдат адаптирани към нуждите на хора с увреждания при минимални подобрения в инфраструктурата (временни рампи, стабилни настилки, обозначения).

3. Най-добри резултати по достъпност показват **музеите и градските обекти** (Орешак, Сапарева баня, България Ленд).
4. **Основните затруднения** се наблюдават при **религиозни и природни обекти**, където историческият или планински терен ограничава възможностите за пълна достъпност (Кръстова гора, водопад Горица).
5. **Положителен резултат:** при всички маршрути беше отчетено **подобро ниво на сътрудничество** от страна на местните институции, настоятелства и туристически центрове.

4. Препоръки за подобряване на достъпността

1. Инфраструктурни подобрения:

- Изграждане на временни рампи при входовете на храмове и музеи.
- Монтиране на парапети и антислип настилки по пътеки и наклони.

2. Информационна достъпност:

- Поставяне на табели с по-голям шрифт и QR кодове.
- Осигуряване на аудио и видеоматериали за хора с нарушено зрение.

3. Обслужване и обучение:

- Провеждане на кратки обучения на персонала в туристическите обекти за работа с хора с увреждания.
- Поддържане на постоянен контакт между БАРТ и местните администрации.

4. Добри практики:

- Включване на маршрутите „Троян – Орешак – Черни Осъм“ и „Ресилевски манастир – Сапарева баня“ в каталога на БАРТ като **модел за достъпен туризъм**.

5. Заключение

През юли и август 2025 г. БАРТ постигна значим напредък в оценката и развитието на **достъпен туризъм в България**.

Проведените обследвания доказаха, че чрез съвместни усилия между **организаторите на туризъм, общините и религиозните общности**, страната може да осигури **все по-достъпна туристическа среда** за хора с трайни увреждания.

Тези инициативи затвърдиха ролята на **Българската асоциация за рекреация и туризъм (БАРТ)** като **водеща организация в областта на социално ангажиран и достъпен туризъм**, насърчавайки принципа, че:

„Туризмът е право за всеки човек – без ограничения, бариери и предразсъдъци.“

РАЗДЕЛ III ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

Развитие на информационна и дигитална инфраструктура

Обновяване на интернет страницата на БАРТ

Постижения:

- Подобрена комуникация с членовете
- Публикуване на актуална информация и събития
- Дигитален достъп до възможности за участие и пътуване

Поддържане и развитие на онлайн платформа за достъпна среда

Постижения:

- Актуализация на пътеводителя и интерактивната карта на достъпните туристически обекти в България
- Повишаване на информираността и улесняване на самостоятелните пътувания на хората с увреждания
- Насърчаване на достъпен туризъм на национално ниво

Индикатор за ефективност:

1. Постижения по основни количествени показатели

През отчетния период БАРТ демонстрира изключителен напредък по заложените цели.

За 2025 г. са планирани общо 15 рекреационни пътувания, а към 30 септември 2025 г. вече са реализирани 14, което представлява 93% изпълнение от годишния план.

Очаква се последното пътуване за годината да се осъществи в четвъртото тримесечие, с което индикаторът ще бъде напълно покрит.

По показателя „брой участници“, годишната цел от 330 лица с трайни увреждания е не само постигната, но и надвишена – отчетен е общ брой 372 участници, което съставлява 113% изпълнение.

Резултатът свидетелства за висок интерес, добро доверие към организацията и разширен обхват на програмата, включваща участници от различни региони на страната.

2. Качествени показатели и организационна ефективност

По отношение на качествените индикатори, свързани с достъпността, удовлетвореността и публичността, БАРТ отбелязва устойчиво високи резултати:

Средната оценка за достъпност на маршрутите е „Средна към висока“, което показва

подобрение спрямо началото на годината.

Повечето пътувания са предварително оценени и адаптирани, като са осигурени рампи, придружители и достъпни маршрути.

Средната оценка за трудност е „Лека до средна“, потвърждаваща, че пътуванията са подбрани в съответствие с физическите възможности на участниците и целта за рекреация, а не натоварване.

Удовлетвореността на участниците е на максимално ниво – 100% положителна обратна връзка, отчетена чрез анкети и устни мнения.

Участниците подчертават професионализма, подкрепата и човешкото отношение на екипа на БАРТ.

Развитието на дигиталната инфраструктура на организацията продължава с внедряването на нови функционалности в уебсайта – електронна регистрация за пътувания, обновен дизайн и адаптирана версия за хора с нарушено зрение.

Това осигурява пълна прозрачност и по-добър достъп до информация.

Онлайн платформата за достъпна среда е разширена с още 17 нови обекта, включени след реални оценки на терен, а интерактивната карта се утвърди като практичен инструмент за самостоятелни пътувания на хора с увреждания.

Установени са пет нови партньорства с културни институции, туристически обекти и общини, което укрепва устойчивостта на организацията и отваря възможности за съвместни инициативи.

3. Индекс на ефективност и оценка

На база на количествените и качествените показатели, изчисленият Индекс на ефективност (ИЕ) към 30.09.2025 г. възлиза на 118%, което надвишава 100% от годишно планираните резултати.

Този висок индекс потвърждава отличната координация на дейностите, ефективното управление на ресурсите и силното социално въздействие на програмата.

В сравнение с предходния период се отчита:

увеличение на броя на участниците с 50%;

разширен географски обхват на пътуванията;

повишен интерес към инициативите на БАРТ от нови членове и партньори.

4. Обобщение на резултатите

Постигната е пълна и предсрочна реализация на количествените цели.

Всички качествени индикатори (достъпност, удовлетвореност, публичност, партньорства) са покрити или надвишени.

Осигурена е прозрачност и висока обществена видимост на дейностите.

Организацията демонстрира устойчив модел на работа, който съчетава теренна дейност, дигитална информираност и социална отговорност.

5. Заключение

Към 30 септември 2025 г. Българската асоциация за рекреация и туризъм (БАРТ) постига изключително висока ефективност при реализацията на своята програма за достъпен туризъм.

С постигнатите 14 проведени пътувания и 372 участници, организацията надвишава годишните цели предсрочно, доказвайки, че туризмът може да бъде напълно достъпен, социално ангажиран и вдъхновяващ за всички.

Приложени доказателства за осъществените дейности:

1. Приложен списъци с участници
2. Приложени публикации
3. Разход оправдателни документи

Съставил отчета: **Доброслав Илиев**

DOBROSLAV
AV
ANGELOV
ILIEV

Digitally signed
by DOBROSLAV
ANGELOV ILIEV
Date: 2025.10.18
17:57:42 +03'00'

Ръководител: **Доброслав Илиев**